

**ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ
ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ**

Шаповалова В.С.

*к.психол.н., викладач кафедри педагогіки та психології,
практичний психолог II категорії НФаУ*

Основною метою Концепції модернізації системи вищої освіти України є підготовка компетентних та конкурентоспроможних фахівців, здатних системно мислити та діяти, ініціативних та самостійних, які ефективно застосовують знання, вміння та навички при вирішенні конкретних завдань та виконанні обов'язків у професійній діяльності. Саме тому в умовах зміни освітніх стандартів професійна діяльність значно ускладнюється, висуваючи підвищені вимоги до майбутніх фахівців, актуалізуючи психологічні ресурси їх особистості. Показником професійної сформованості особистості майбутнього фахівця та його морально-психологічної зрілості, яка є необхідною для успішного виконання діяльності, є, насамперед, його психологічна готовність.

Теоретичний аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що на сьогоднішній день не існують загальноприйнятого підходу до поняття «готовність до професійної діяльності». Проблемі психологічної готовності до професійної діяльності присвячені дослідження багатьох українських та зарубіжних дослідників у галузі педагогіки, психології, акмеології, фізіології та ін.: Б.Г. Анаєв, І.М. Богданова, І.А. Зязун, Л.Г. Кайдалова, М.Д. Левітов, В.О. Моляко, Л.В. Пляка, В.О. Сластьонін, Д.Н. Узнадзе та інші. Не зважаючи на те, що й досі не існує єдиної теорії готовності до професійної діяльності, більшість авторів психолого-педагогічних досліджень зазначають, що психологічна готовність є однією з основних умов для виконання будь-якої професійної діяльності.

Аналізуючи психолого-педагогічну літературу можна зазначити, що дослідники визначають поняття готовності як: стан особистості (В.В. Давидов, М.І. Дьяченко), як ознака установки особистості (Ш.А. Надірашвілі), якість особистості, мотиваційний компонент якої є провідним у формуванні готовності майбутнього фахівця (А.О. Деркач), прагнення людини здійснювати якісь дії, певні здібності особистості, стан психіки, прояв комплексу індивідуально-особистісних рис та багато іншого.

Через орієнтацію сучасної системи вищої освіти України на перехід від знанневої парадигми до компетентнісного підходу, особливо важливим є застосування компетентнісного підходу у процесі формування психологічної готовності до професійної діяльності майбутніх фахівців. Останніми роками у вітчизняній психології з'являється все більше досліджень, у яких психологічна готовність до професійної діяльності розгля-

дається через призму поняття компетентності або ж зовсім замінюється нею. Компетентнісну готовність вчені описують як базову здатність особистості до здійснення професійної діяльності. Вони розглядають її як один із ключових компонентів готовності до професійної діяльності, що базується на особистісних якостях особистості та складається з усіх професійно важливих компетенцій, набутих в процесі навчання [1].

Наприклад, М.Д. Левітов представляє психологічну готовність як тимчасову готовність і працездатність, її сутність бачить у початковій активізації психічних функцій, а її зміст – в орієнтуванні в умовах професійної діяльності і створенні психічної готовності до неї. Крім того, ним виділяються фактори індивідуальної готовності до професійної діяльності: психологічні (ставлення майбутнього фахівця до конкретної професійної діяльності, його професійна спрямованість у цій галузі та професійні здібності) і педагогічні (оволодіння знаннями, вміннями та навичками необхідними для певної професійної діяльності) [2].

Готовність до професійної діяльності залежить від індивідуальних особливостей особистості, а саме: стану фізичного та психологічного здоров'я; темпераменту, самооцінки, самоорганізації, особистого досвіду, мотивації щодо професійної діяльності тощо [3].

Висновки. Психологічну готовність до професійної діяльності майбутніх фахівців можна розглядати як цілісне, системне, особистісне новоутворення, що формується і виявляється у період навчання у ВНЗ, як якість особистості, з одного боку, а з іншого – як її психічний стан, що забезпечує цілеспрямований розвиток і зміну особистості для ефективного виконання її майбутньої професійної діяльності. Під якістю особистості розуміється сформованість певної системи якостей та професійних умінь у студента, необхідних для виконання майбутньої професійної діяльності. А під психічним станом особистості – гуманістична спрямованість особистості, прагнення до успіху у майбутній професійній діяльності.

Література

1. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / під заг. ред. О.В. Овчарук. – К. : «К.І.С.», 2004. – 112 с.
2. Левітов Н.Д. О психических состояниях человека / Н.Д. Левітов. – М. : Наука, 1964. – 344 с.
3. Пляка Л.В. Психологічні детермінанти стану готовності майбутніх провізорів до виконання професійних обов'язків / Л.В. Пляка, Л.Г. Кайдалова: матеріали міжнародної науково-практичної конференції [«Актуальні питання психології особистості та міжособистісних взаємин»], (м. Кам'янець-Подільський, 22-23 травня 2012 г.) – Кам'янець-Подільський : «Медобори-2006», 2012. – С. 282-284.